

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tujce dežele toliko več, kolikor poština znaša. — Na naročbe, brez istodobne vpošiljatve naročnine, se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

Telefon št. 34.

II. katoliški shod.

Koncem avgusta t. l. je minilo sedem let, odkar se je vršil na ljubljanskem starem strelišču I. slovenski katoliški shod. Dne 29. avgusta 1892. smemo imenovati slovenski „dies nefastus“, dan nesreče, dan, ki je rodil našemu narodu toliko gorja in sramote, toliko bojev, jeze, žaljenj in izbruhov najhujših strastij, da ga moremo šteti med one žalostne dneve, ki ostanejo v zgodovini slovenstva črno obrobljeni. Idejo I. katoliškega shoda je sprožil prvi dr. Mahničev „Rimski Katolik“, dedič tega najgršnega slovenskega lista, „Katoliški Obzornik“ pa je povzdignil v zadnji številki svoj glas za II. slovenski katoliški shod. Članek Janez Kalan se sklicuje pri tem na besede sedanjega ljubljanskega knezoškofa Jegliča, ki je izdal ukaz: „Prihodnje leto bodi katoliški shod!“

Prepričani smo, da bojni klic „Kat. Obzornik“, da poziv ljubljanskega škofa ne ostane brezuspešen. II. katoliški shod se bo vršil; za to bodo skrbela klerikalna trobila, za to bodo delali z vsemi silami duhovniški agitatorji, za to pojde v ogenj s svojo pastirsko palico tudi sam knezoškof Jeglič.

II. katoliški shod slovenskih klerikalcev se bo torej vršil; mi pa se spominjamo ob letošnji sedemletnici I. katoliškega shoda njegovih aranžerjev in njegovih sadov...

Še predno se je sešel ta shod, je pisal neki slovenski tednik: „Takih časov pohujšanja, kakoršne so pokazale priprave za prvi slovenski katoliški shod, še ni doživela zgodovina slovenska!“ — Kakor se je hujskalo v klerikalnih listih takrat, kakor so se žalile v tistih dneh razne narodne stranke in njihovi voditelji, kaj takega dotlej še nismo doživeli! Priprave shoda so bile v rokah najbesnejših klerikalcev, katerim je stal na čelu dr. Mahnič s tropom najstrastnejših kranjskih duhovnikov. Na Goriškem so se izročile priprave strankici malega števila, a velikih

kričave, ki so takoj zlorabili katoliški shod v podporo svoje napol mrtve politične eksistence. Dr. Mahnič in tovariši so nastopili takrat z vso silo proti goriški narodni stranki ter položili prvo seme današnjega, v polnem cvetu stoječega razkola med goriškimi Slovenci. Pripravljalni odbor je preziral dotedanjo narodno organizacijo na Primorskem ter je ni hotel privzeti k sodelovanju, pač pa si je poiskal podpore tam, kjer se je nadejal najti kvasu za novo, čisto klerikalno stranko. Vse kar je med Slovenci narodnega in naprednega, so aranžerji izključili o I. katoliškega shoda ter s tem pospešili popolni razdor med našim narodom. Posvetna narodna inteligenca in njeni poslanci se seveda shoda niso udeležili, in shod je bil potemtakem le sestanek od ljubljanskega knezoškofa Missije na novo zasnovane in od idej Mahničevega „Rim. Katolika“ živeče, radikalno klerikalne stranke. I. katoliškega shoda se je udeležilo večinoma le fanatično kranjsko duhovništvo, bojni štab dr. Missije in dr. Mahniča in par čestihlepnih lajkov. Naroda s svojo inteligenco in s svojimi resnimi voditelji pa ni bilo na shod. Zategadelj pa I. katoliški shod nikakor ne zasluži imena „slovenski“, kajti bil je le shod klerikalne kliše s svojimi najnestrpnejšimi in najzagrizenejšimi voditelji.

Kakoršni pa so bili sklicatelji in voditelji tega katoliškega shoda, prav taki so bili tudi njegovi sklepi, njegove resolucije. Duhovščina je proglasila sama sebe političnim gospodom in voditeljem slovenskega naroda. „Le tisti narod je srečen in napreduje (!), katerega vodijo namestniki Kristovi“, je dejal prelat dr. Čebašek ter v zaslepljenosti mislil na-se in na svoje fanatične tovariše. Dr. Šusteršič pa je drju Čebašku navdušeno sekundiral, češ: „Duhovniki so naravni (!) prvoboritelji naroda, oni se ne klanjajo svetnim mogotcem, ampak le božjim resnicam“ No, resnica pa je, da se je sam katoliški shod klanjal vladi in Missiji. Zategadelj pa ni hotel sprejeti protesta proti krivični uredbi ljudskih šol za

Slovence na Koroškem vzlic obupnemu klicu Korošcev: „Morituri vos salutant“; — zato so črtali zborovalci resolucijo za slovensko vseučilišče v Ljubljani ter se izrekli za nemško katoliško vseučilišče v Solnogradu. Med viharnim ploskanjem kranjskih duhovnikov je izjavil dr. Šusteršič, da „sploh ni treba slovenske univerze v Ljubljani“ in da mu je „ljubša nemška v Solnogradu, češ, ta bo de s krščanskimi načeli Slovincem več koristila, kakor slovenska, ki bi podpirala samo narodno vprašanje“. Ljudskih šol I. katoliški shod ni zahteval iz narodnih, nego zgolj iz pedagogiško-didaktičnih ozirov. Prav tako tudi zborovalci niso zahtevali narodnih srednjih šol, nego le „verskih“. Govornik dr. Mahnič je v nemal svoje poslušalce za katoliško gimnazijo s pobožnjaškim učnim črtežem, z rednimi duhovnimi vajami, z Marijino družbo in kongregacijami. Na tej gimnaziji naj bi hodili profesor in dijaki skupno k sv. obhajilu tolikokrat, kolikorkrat bi se zdelo potrebno ljubljanskemu knezoškofu. Nadalje so sklenili zborovalci, naj se ustanovi v Ljubljani katoliško učiteljsko semenišče in katoliška pripravnica, ustanovi naj katoliško učiteljsko in katoliško akademsko društvo. Sedanja šola pa se je proklela kot brezverska, sedanje učiteljstvo obsodilo kot veri sovražni. Dr. Mahničev najvernejši pobočnik, razupiti „ubijalec“ Jos. Jurčiča, Ign. Kralj, pa je celo naravnost priporočal, „naj se nastavi po vseh šolah, kjer je možno, redovniki in redovnice namesto brezverskih učiteljev in učiteljic“.

Tako se vleče skozi vse resolucije I. katoliškega shoda kakor rudeča nit negacija narodnostnega načela. Brez tega načela in deloma proti temu načelu so hoteli napraviti Mahničevi in Missijini hlapci novo podlago javnemu slovenskemu delovanju. Da, posmehovali so se govornikom, ki so naglašali narodno idejo, ter jo kot verni učenci „Rim. Katolika“ zasramovaje zametali kot pagansko. Zaman se je potezal goriški duhovnik dr. Gregorčič za zmernost, brez-

uspešno je priporočal zborovalcem spravljivost; dr. Mahnič, dr. Pavlica, Ign. Kralj, dr. Šusteršič i. dr. so izrečno zahtevali najhujši boj proti narodnim strankam, proti liberalnim listom in naprednim društvom, boj do skrajnosti. Dr. Mahnič je izjavil slovesno, da se on ter njegovi kranjski in goriški somišljeniki ne strinjajo z govorniki, ki so govorili o kaki slogi, o kakem sporazumljenju, češ, spravo sprejme on le takrat, ako se liberalci brezpogojno podvržejo njegovim načelom, drugače pa nikdar ne. Ljubezni in sporazumljenja brez istih načel on ne pozna. Liberalstvo na Slovenskem treba uničiti kakorkoli; dobro je vsako sredstvo in naj traja boj tudi dvajset let, predno bo iztrebljen zadnji liberalce. In zopet je soglašal z njim dr. Šusteršič, ki je naglašal, da „boj mora biti, zakaj ta boj je načelen, ne pa oseben. Liberalno časopisje je nekaka filoxera, katero pobijati z vsemi pomočki je dolžnost vsakega katoliškega Slovenca“. In ko so nekateri obsojali besno pisarjenje „Rim. Katolika“ ter „Slovenca“, ko so nekatere rahločutnejše katoliške duše svarile pred tako, sovraštva in zlobe polno pisavo, tedaj je vstal dr. Pavlica ter dejal: „Ostrost teh listov izvira iz prepričanja, strastno pisanje izhaja iz ljubezni. Nasprotstvo treba vedno povdarjati odločno in jasno; postopati se mora brezozirno“. In shod je priporočal slovenskemu narodu „Rim. Katolika“ ter imenoval „Slovenca“ katoliškim dnevnikom. S tem je izjavil shod dovolj razločno, da se strinja s smešenjem narodne ideje, da soglaša docela z brezobraznimi, nemerno podlimi napadi teh dveh listov na napredne stranke in na slovenske prvoboritelje, ter povedal, da odobrava nesramno blatenje prvih naših pesnikov in pisateljev...

A to shodu še ni bilo zadosti. Posadil je na zatožno klop najzaslužnejše narodno društvo, družbo sv. Cirila in Metoda. Kot generalni prokurator pa je posloval dr. Šusteršič. Ta mož je napadal Svetca, družbino vodstvo in družbo samo

LISTEK.

Živci.

Spisal Anton Čehov.

Arhitekt Dimitri Osipovič Bakšin se je vrnil zvečer z živimi vtiski baš prežite spiritistične séance iz mesta v svojo vilo. Mej tem, ko se je slekel ter legel v samotno postelj (gospa Bakšin je šla na potovanje), se je spomnil Bakšin nehote vsega, kar je čul in videl. Séanca v besede pravem pomenu to prav za prav ni bila; govorili so samo ves večer o stvareh, ki vzbujajo strah. Jedna navzočih dam je začela neposredno razgovor o čitanju misli. Za tem so se začeli neopazno razgovarjati o duhovih, od duhov so prešli na strahove, od strahov pa na dozdevno mrtve pokopane. ... Bakšin si je sam dal prinesiti plošček ter je pokazal mladim damam, kako se je zabavati z duhovi. Poklical je mej drugimi tudi strijca Klavdija Mironiča ter ga pri sebi vprašal: „Ali ni že čas, da prepisem hišo na ime svoje žene?“ na kar mu je strijce odgovoril: „Vse je dobro ob svojem času.“

„Veliko skrivnostnega, ... groznega je v naravi...“, si je mislil Bakšin ter zlezal pod odejo. „Mrtveci niso strašni, marveč ta negotovost je strašna.“

Bila je jedna ura. Bakšin je legel na drugo stran ter se ozrl na višnjevkasto luč svetilke, katera je gorela pred škrinjico za svete podobe. Plamenček je migljaj, njega sij je padal na škrinjico in na strijca Klavdija Miroviča sliko, katera je visela postelji nasproti.

„Kaj, ko bi se v tej polutemi mahoma prikazal duh strijca?“ je prišlo Bakšinu na um. „Ne, to je nemogoče!“

Duhovi so vendar predsodek, toda v kljub temu si je potegnil Bakšin odejo instiktivno čez obraz ter zamižal. V duhu si je pred očil podobe umrle tašče, nekega prijatelja, ki se je obesil, deklice, ki je utonila. ... Bakšin je skušal prepoditi temne svoje misli, toda čim bolj se je trudil, da bi se jih znebil, tem natančnejše so postajale podobe, tem neprijetnejše misli. ... Postajalo mu je tesno pri srcu...

„Vrag vedi, kaj je to... Bati se, kakor mal otrok Neumnosti!“

Tik-tak, tik-tak je udarjala ura za steno. ... V zvoniku vaške cerkve je začel čuvaj zvoniti. Bilo je to otožno, počasno zvonjenje. ... Bakšin je čutil, kako ga spreletava zona. ... Zdelo se mu je, kakor da nekdo nad njegovo glavo teško sope, da je stopil strijce iz okvira ter se nagnil preko svojega netjaka...

Bakšinu je postalo uprav neznosno tesno. Od strahu je stisnil zobe ter zadr-

ževal sapo... Slednjič, ko je skozi odprto okno priletel hrošč ter začel brenčati nad njegovo posteljo, tedaj ni mogel več vzdržati, potegnil je obupan za vrvice zvonca.

„Dimitri Osipovič, kaj hočete?“ se je začel minuto pozneje glas odgojiteljice.

„Oh, to ste vi, Rozalija Karlovna?“ je zaklical Bakšin vzradošen. „Čemu se trudite? Saj bi lahko Gavrilu...“

„Gavrila ste sami dali peljati v mesto, Glazira je pa že zvečer izginila... Nikogar ni doma... Kaj hočete?“

„Da, draga moja, kaj sem že hotel reči...? Hm... Pridite vendar notri; nikar se ne sramujte, saj je tema pri meni...“

Debela, rudečelična Rozalija Karlovna je stopila v spalnico ter pričakuj obostala.

„Sedite vendar...! Glejte, stvar je ta...“ Kaj naj jo neki vprašam? je mislil Bakšin ter pogledal postrani strijčovo sliko — čutil je, da se vrača njegova duša zopet v normalno stanje. „Hotel sem... veste, hotel sem vas samo prositi... ako pojde jutri kdo v mesto, da mu ne zabite naročiti, naj mi prinese papirčke.“

„Prav! Kaj hočete še?“

„Hočem... Ničesar nočem, samo... Sedite vendar! Mi že pride še kaj na misel.“

Bakšin si je začel beliti glavo, kaj da naj bi jo vprašal, pa vse je bilo — kakor nalašč — že povedano in naročeno —, in

izmisli si nov ukaz, ni bilo tako lahko. V molku je minila jedna minuta.

„Danes je bil krasen večer, veste... Ako bi imeli vse poletje... hm... tako vreme... bi bilo to jako prijetno... Rozalija Karlovna, ali ste še tu?“

„Kaj vendar hočete? Jaz hočem spati!“

„Časa imate dovolj za spanje, toda prej... kaj sem že hotel reči? A sedite vendar že!“

„Ne spodobi se za dostojno dekle, da bi bila v sobi gospoda... Vidim, da ste lahkoživec, Dimitri Osipovič, da se norčujete...! Že razumem... Radi papirčkov se vendar ne zbudi človeka... Razumem...“

In Rozalija Karlovna je dostojanstveno ostavila sobo... Bakšina je nekoliko pomiril pogovor z njo, sramoval se je svoje malodušnosti; potegnil je odejo čez obraz ter zaprl oči. Četrto ure je tako prestal, potem so se mu vzbudile zopet one neumne misli... Izustil je tiho kletev; tipal po vžigalicah ter našel luč, ne da bi odprl oči. Toda tudi luč ni pomagala. Bakšinova domišljija je bila bolešno razdražena; zdelo se mu je, da sedi nekdo tam v kotu, ter da pomežikuje strijčeva slika z očmi...

„Pozvoniti hočem še jedenkrat, vrag vzemi vse!...“ se je odločil. „Rečem jej, da sem bolan... Poprosim je zdravila.“

Bakšin je pozvonil. Prišel ni nihče. Pozvonil je iznova, in kakor za odgovor ni

ter naznanjal neizprosni boj proti nji dotlej, dokler ne pride v roke klerikalcem... „Gospodo, ki ima danes vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda, zatrjujem: Kmalu bodo osamljeni ostali, kajti napeli bomo vse sile, da bode ta družba pri II. slovenskem katoliškem shodu v pravih (!) rokah. Takrat bomo mi agitovali za družbo po vsi deželi; po cerkvah bomo nabirali zanj, tudi zadnji krajcar uboge vdove naj gre za to“. Tako je govoril dr. Šusteršič.

S tulenjem in divjim kričanjem so preprečili blazni klerikalci vsaktero obrambo nesramno napadene družbe; vzlic temu pa se grozilno prorokovanje dr. Šusteršiča — hvala Bogu — ni izpolnilo. Klerikalci niso dali za to narodno družbo nobenega krajcarja, pač pa beračijo po cerkvah in hišah škofovi eksekutorji za katoliški sklad, za katoliško gimnazijo in katoliško dijaško semenišče.

Taki so bili prireditelji, pokrovitelji in uspehi I. katoliškega shoda. Ne v znamenju miru, ljubezni in bratovske sloge, nego v znamenju besnega sovraštva do vsega narodnega in naprednega se je začel in izvršil. Katoliški shod je bil začetek brezobzirnega boja proti vsem naprednim slojem našega naroda. Katoliški shod je dal znamenje za naskok na zavedno učiteljstvo, na trgovstvo in obrtništvo ter za boj proti naprednomislečim kmetovalcem. Organizaciji, kateri je položil temelj dr. Šusteršič na I. katoliškem shodu, se je zahvaliti, da se je ustanovil nebroj nesrečonosnih konsumnih društev in gospodarskih zadrug, ki naj uničijo naše trgovce in obrtnike. Takrat, pod patronanco dr. Mahniča se je sezidal „pons asinorum“ za narodno slovensko učiteljstvo, takrat se je z blagoslovom treh slovenskih škofov skoval naklep proti družbi sv. Cirila in Metoda ter proti slovenski kmetijski družbi. I. katoliški shod je začetek vseh naših ljutih bojov s klerikalci in je vzrok vsega pohujšanja, katerega dajejo narodu razni politični kaplanje in župniki. Na I. katoliškem shodu že je bil sklenjen najnovejši škofovski davek, katerega je začel po iniciativi kardinala Missije in krškega škofa Mahniča pobirati njiju učenec, škof Jeglič. Strančica klerikalnih radikalcev je od tedaj terorizirala in docela podvrgla tudi nekdanje slovenske konservativce ter jih spremenila tekom minolih sedmih let v ljute fanatike. Zato pa smo upravičeno imenovali 29. avgust 1892. slovenski „dies nefastus“, dan nesreče.

Naši klerikalci pa se pripravljajo že na II. katoliški shod. Na ukaz škofa Jegliča je že zabil „Rimskega Katolika“ dedič, „Katoliški Obzorik“, in črne klerikalne čete se bodo začele kmalu znova zbirati zoper narodnost, zoper napredek in svobodo. Fanatizem naših kapelanov in župnikov se naj še bolj podžge, boj zoper liberalne sloje naj se začne še s hujsko besnostjo. Zato treba II. katoliškega shoda.

Mi se tega shoda in še ljutejših bojov, katere rodi, ne bojimo. Prepričani smo, da dobé na Dunaju in v Rimu tudi

njegovo zvonjenje se je oglašil cerkveni zvon... Polotila se ga je groza, bežal je bos in v skrajnem negližju, križaje se ter svojo strahopetnost preklinjaje, do sobe odgojiteljice.

„Rozalija Karlovna“, je začel s tresočim glasom ter potrkal na vrata. „Rozalija Karlovna! Čujete... Ali spite? Jaz... jaz sem bolan... Zdravila potrebujem“.

Odgovora ni dobil. Smrtna tišina je vladala naokrog.

„Prosim vas... ali razumete? In čemu ta... ta pretirana sramežljivost? Tega ne pojmem, zlasti ako človek... ako je človek bolan. Kako morete biti tako prisiljeno sramežljivi? In v teh letih...!“

„Povedala bom vaši gospej... Dostojnemu dekletu ne daste miru! Ko sem bila v hiši barona Anciga, ter je hotel priti baron k meni po vžgalice, tedaj sem razumela... takoj sem razumela, kakšne vžgalice so to; in povedala sem baronici... Jaz sem dostojno dekle!“

„Ah, pojdite k hudiču s svojo dostojnostjo! Bolan sem... prosim zdravila... Ali razumete? Bolan!“

„Vaša gospa je dobra, dostojna dama, in jaz jo moram ljubiti. Da, ona je plemenita gospa. Jaz ne maram biti njena sovražnica!“

„Gos ste, drugega nič! Li razumete? Gos!“

(Konec prih.)

novi aranžerji in voditelji II. katoliškega shoda tako plačilo, kakoršnega so dobili Missia, Mahnič in Jeglič. Morda postane čez sedem let ta ali oni vodja II. katoliškega shoda tudi kardinal, ali knezoškof, ali vsaj krški škof! Gotovo pa je, da dunajski in rimski odločilni krogi ne ostanejo dolžni nikomur, kdor jim pomaga uresničevati njihovo geslo „Divide et impera“. Zato le na delo! — Mi smo prestali I. in prestali bomo I. II. katoliški shod.

Slovenska inteligenca je slej kot prej na naši strani. Duševna elita naroda je še vedno naša somišljenica, učiteljski, trgovski, obrtniški in omikani kmetijski stan so naši najvrlejši soborilci proti klerikalni reakciji, ki se trudi zamažati, da razprostre preko našega naroda duševno temo in suženstvo prepričanja. S temi narodnozavednimi in svobodomiselnimi krogi in sloji roko v roki se ne bojimo nikogar, in naj si prirede klerikalni brezdomovinci še toliko katoliških shodov. Zmagali bomo, kajti zmagati moramo, ako naj se reši slovenski narod kulturnega propada in gotove smrti.

Da ga rešimo te največje nesreče, pa se bomo ravnali tudi poslej po besedah dr. Pavlice: v boju proti klerikalnim, narodu škodljivim naklepom bomo vedno „ostri, odločni, brezobzirni in — jasni“, zakaj ostrost „Slovenskega Naroda“ „izvira iz prepričanja“ in naše „strastno pisanje izhaja iz ljubezni“.

V Ljubljani, 30. oktobra

Po volitvi delegacije.

Volitev delegacije je prvi vidni znak da so se vrnile v parlament kolikortoliko normalne razmere. Še pred dvema mesecem se je bilo bati, da bode nemška obstrukcija preprečila to volitev, in vršile so se med avstrijsko in med ogrsko vlado že dogovori, kako bi se naredilo, da bi bila Avstrija vzlic eventualno preprečeni volitvi delegacije vendarle primerno zastopana v zasedanju skupnih delegacij. Ta skrb je sedaj pokopana. Nemci proti volitvi niso obstruirali in tudi — Čehi je niso ovirali. Le Wolf-Schönererjevih šestero kričočev se je drlo in je razsajalo med volitvijo. Ti paglavski razgrajči so se zadirali celo prav surovo ob Nemce ter so očitali nemški narodni stranki, ki je za Wolf-Schönererjevo skupino najbolj radikalna, da greši proti nemški „Gemeinbürgschaft“. Nemška narodna stranka proti taki terorizaciji energično protestira. „Tagespost“ piše, da Wolf-Schönererjeva skupina nikakor nima izključnega privilegija na nemško zavednost, niti pravice, da bi se smela smatrati najvišjim sodnikom glede tega, kaj Nemci smejo in česa ne smejo. Nemška „Gemeinbürgschaft“ ne obstoja v tem, da mora 100 ali več poslancev storiti to, kar zahteva skupina sedmorice. „Od radikalcev se ne damo žaliti in njihova sumničenja si prepovedujemo.“ Tako „Tagespost“. Med Nemci na levici imajo torej zopet razpor.

Kontrolni shodi.

Iz male besede „Hier“ narašča v Avstro-Ogrski novo jezikovno vprašanje, ki more postati še jako pereče. Vsak dan se ponavljajo slučaj, da se češki ali poljski rezervniki na kontrolnih shodih nočejo oglašati s „hier“, nego z „zde“. Najnovejši slučaj se je pripetil v Hoštici na Češkem. Blagajnik ondotne posojilnice, Meixner se je oglašil z „zde“ in nadporočnik Mottl ga je pozval, naj se javi s „hier“. Meixner pa je dejal, da mu narodni ponos ne dovoljuje, da bi se javljal nemški. Zato je dobil tri dni zapore. Ko so Meixnerja peljali v zapor, ga je spremljala ogromna množica, ki mu je klicala „Slava!“ in „Na zdar!“ Nadporočniku Mottlu pa je posestnik hotela odpovedal stanovanje. Ker ni mogel dobiti tudi nikjer drugod stanovanja, je moral Mottl zapustiti Hoštico. V Karol. dolu se je vršil kontrolni shod v vojašnici. Nekateri rezervisti se niso oglašili s „hier“ niti z „zde“, nego so molčali. Po shodu pa so hodili po ulicah imajoč na prsih listke z napisom „zde“. Policija jih je morala opetovano razgnati. V Ustji (Aussig) se je oglašil kmetijski sin Kuliš z „zde“ in stotnik Weber ga je obsodil zategadelj v zapor za — 10 dni! Pa tudi na Ogrskem se je od srede oktobra pripetilo že več slučajev, da se rezervisti niso hoteli oglašiti drugače kakor z ogrskim „jelen“. In tudi na Ogrskem zapirajo rezerviste. Nedavno pa se je neki rezervist v zaporu obesil. Zategadelj

so listi strastno napadali vlado, Szélla in celo armado radi nemškega službenega jezika. Pripravljala se je že ostra interpelacija za državni zbor, toda Széll sam je posrežoval in izjavil, da rezervisti, ki se bo šele poslej oglašali z „jelen“, ne bodo kaznovani. Ta izjava je sila čudna. Torej na Ogrskem naj bi se rezervisti smeli oglašati z „jelen“, slovanski rezervisti pa ne z „zde“ ali „tukaj“! In vendar je povsod isti nemški službeni jezik. Kaj imajo Ogrci res tudi pri vsaki stvari svojo „extrawurst“? — Nó, vzlic Széllu obljubi pa šo bili 28. t. m., kakor se poroča iz Budimpešte, znova nekateri ogrski rezervisti odvedeni v zapor, ker niso marali klicati „hier“. Vsekakor bo treba tudi v avstrijskem parlamentu spregovoriti o tem najnovejšem jezikovnem vprašanju ter prinesiti potrebne jasnosti!

Z južnoafriškega bojišča.

Iz Ladysmitha ni nikakih poročil. To je tolikanj čudnejše, ker so dohajala doslej prav iz Ladysmitha prav gostobesedna poročila, zlasti če so bila ugodna za Angleže. Zdi se, da so pretrgali Buri železniško in brzojavno zvezo okoli in okoli Ladysmitha, ki je sedaj obdan od Burov vsaj od treh strani. Angleški listi poročajo, da so bili Buri, ko so zasedli mesto Dundee, silno grozoviti, in da so neusmiljeno postrelili več civilnih ljudi. Te vesti pa so očitvidno lažnjive in tendenciozne. Angleži se trudijo na vsi moč, da bi spodbudili simpatije, katere uživajo Buri pri vseh kulturnih narodih. Poveljnika nemških prostovoljcev, ujetega polkovnika Schiela in 250 ujetih Burov so prepeljali na angleško ladjo ter jih odvedo baje na Angleško. Iz Londona poročajo tudi, da je postala v državi Oranje predsedniška kriza. V Bloemfonteinu se je začela baje velika agitacija proti sedanjemu predsedniku Stejnu, katerega bi radi izpodrinili s Fraserjem. Gotovo tiči tudi v tej krizi, ako sploh obstaja, angleško spletkarjenje. Še nedavno so pisali angleški listi, da je Stejn podkupljen, in da je le za denar pridobil Oranječane, da so šli Transvaalu na pomoč.

Dopisi.

Iz Kamnegorice, 28. oktobra. Naš župan gospod plem. Kapus sklical je na 22. dan oktobra popoldne shod obrtnikov. Pri tem je predaval g. ces. svetnik Ivan Murnik o delovanju c. kr. trgovinskega ministrstva glede pospeševanja malega obrta. Vse delovanje vodi c. kr. trgovinsko ministrstvo, kateremu je pri tem v pomoč svet za pospeševanje obrtništva. Izvršujoči organ ministrstva je pa c. kr. tehnološki obrtni muzej na Dunaju. Član tega sveta je tudi cesarski svetnik Murnik. Predavatelj nam je obširno razlagal, da je najvažnejši in prvi namen razširjanje poznavanja skušenih, v malem obrtu rabljivih strojev in načina maloobrnega izdelovanja. Ta namen se dosega: 1.) po strokovnih pojasnilih tehnološkega obrtnega muzeja na Dunaju; 2.) po stalnih in začasnih razstavah strojev za male obrte; 3.) po prepuščanju takih strojev maloobrnim zadrugam pod posebno ugodnimi pogoji; 4.) po delitvi posojil surovinskim, magacinskim in produktivnim zadrugam; 5.) po prireditvi mojstrskih tečajev na Dunaju; 6.) po prireditvi strokovnih tečajev izven Dunaja in s potnim poukom in 7.) z vplivanjem na vzgojo učencev.

Razstavo strojev na Dunaju je že več obrtnikov s Kranjskega ogledalo, nekateri so dobili v ta namen tudi malo podpore. Namerava se napraviti razstavo strojev tudi v Ljubljani in najbrž se bode to zgodilo konec prihodnjega leta ali pa leta 1901. Za prepustitev strojev vložili ste se menda doslej menda le dve prošnji, kateri boste brezdomno ugodno rešeni. Tudi za posojila so kranjske zadruge prošnje vložile, med temi tudi jedna kmetijska, katere bo med drugim prevzela tudi prodajo lesenih sodčkov za izdelke iz železa, jekla in drugih tvarin, katerih se mnogo tisoč rabi. Obiskalo je več čevljarjev, krojačev in mizarjev s prav dobrim uspehom mojstrske tečaje za čevljarje, stavbene mizarje in krojače na c. kr. tehnološkem obrtnem muzeju na Dunaju. Dobili so menda vsi vožnjo v III. razredu osebnega vlaka na Dunaj in nazaj plačano in pa podporo, katere za čevljarske in krojaške mojstre 90 gld., za mizarjske mojstre pa 120 gld. znaša. Vsi, katerim se podeli podpora, so

šolnine prosti. Strokovna tečaja sta bila na Kranjskem doslej le dva za čevljarje v Ljubljani in v Trzinu.

Ko je cesarski svetnik Murnik končal svoje predavanje, začel se je razgovor o tem, ali bi ne bilo umestno v Kamnigoricu ustanoviti zadrugo za žbljarske izdelke. Ker so se vsi navzoči obrtniki te stroke zanimali za to vprašanje in se izrekli, da bodo stvar dobro premislili, je mnogo upanja, da se združe v zadrugi, kar jim le koristiti more. Izrekli so cesarskemu svetniku Ivanu Murniku zahvalo za trud, katerega je doslej imel, in prosili, da bi jim po svoji moči šel tudi takrat na roko, ako se bodo zjedini v zadrugi, kar jim je seveda tudi obljubil.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 30. oktobra.

— Kmetijska družba. „Reichswehr“ je sicer radi svoje notorične podkupljivosti tako razupit list, kakor noben židovski revolver-žurnal, a naši klerikalci so se vendar k njej zatekli, da olepšajo svoj strašni poraz na občnem zboru kmetijske družbe. Priobčili so v „Reichswehr“ dopis, v katerem premlevajo prav tiste bedastoče ki jih poklada „Slovenec“ vernim svojim bralcem. Zlasti se pehajo razširiti mnenje, da so bili kmetje na občnem zboru kmetijske družbe na klerikalni strani. Smešno! Tega ne dopoveste nikomur! Na vaši strani je bilo 200 duhovnikov in 200 cerkovnikov — kmet, kranjski kmet pa je glasoval za naše kandidate. Kmet Vam je pokazal, da je sit Vašega gospodstva. Kmet Vam je dokazal, da ne potrebuje Vašega varuštva, in vrgel je Vas, ki ste se vedno izdajali kot jedini zastopniki kmeta, tako krepko po stopnicah, da si nikdar več ne opomorete! Vaši naklepi so se Vam enkrat za vselej izjalovili. Kmet Vas neče v kmetijski družbi, zato: Hands off!

— V pojasnilo. V sobotni številki smo priobčili telegram poslanca dr. Pacaka, v katerem je mej drugim rečeno: „Vor acht Tagen brachten Wiener Zeitungen Nachricht, dass Šusteršič hier war, um gegen Ferjančič zu agitieren.“ Ker smo ta telegram priobčili v soboto, se utegne misliti, da se sklicuje dr. Pacak na vesti, ki so predidlo soboto bile natisnjene v dunajskih listih, torej dan pozneje, kakor je bil v našem listu natisnjen napačni telegram o pogovoru Kathrein-Pacak. Temu pa ni tako. Mi smo to soboto natisnjeni telegram dr. Pacaka prejel, ki je v sredo, 25. t. m., in so torej dunajski listi dotično vest, na katero se sklicuje dr. Pacak, morali imeti še pred petkom dne 20. t. m., ko smo mi priobčili prvo brzojavko v tej zadevi.

— Brez komentara. Iz „Trgovskega in obrtnega društva“ smo izvedeli, da je pisal dr. Šusteršič naslednje z dne 20. t. m. datirano pismo: „Sl. krščansko gospodarsko društvo, reg. zadruga z neomejeno zavezo v Idriji. Vaše c. pismo z dne 16. t. m. je došlo nekoliko zakasnelo. Zato sem Vam danes brzojavil: „Za prodajanje vina v zamašenih steklenicah ne potrebujete nikakega dovoljenja. Lahko kar začnete. Pismo sledi.“ Obžalujem, da me niste popred že vprašali. Prodajanje vina v zamašenih steklenicah je prosta obrt, katere Vam nihče braniti ne more. Samo ob sebi se umeje, da morate blago v ta namen iz sodov pretočiti v steklenice. Kdor Vam je rekel, da tega ne smete, Vam je lepega medveda natvezil! Torej le pogumno začnite in pridno prodajajte. V ostalem pa Vam svetujem, da se kar naravnost obrnete z vlogo na kmetijsko ministrstvo. Povdarjam, da okrajni glavar osebno prav nič ne more za odločenje zadeve. Meni so vse spletke dobro znane, toda več Vam ne morem povedati. Vložite prošnjo na kmetijsko ministrstvo, ki Vas od vsega početka podpira, naj ono posreduje, da dobite zaproseno koncesijo, ker sicer je ne boste dobili. Prošnjo pošljite državnemu poslancu dr. Kreku — s pristavkom, da naj gresta skupaj s Povšetom k ministrstvu. Sicer pa prošnjo tudi lahko naravnost Povsetu pošljete. Naslov: Dr. Franz Povše, Reichsrathsabgeordneter, Wien, Reichsrath. Brez posredovanja ministrstva, to Vas zagotavljam, skoraj gotovo ne boste ničesar dosegli. Spoštovanjem in prijaznim pozdravom.“

— **Slovensko gledališče.** Jutri, v torek dne 31. oktobra poje se drugokrat v tej sezoni opera „Prodana nevesta“. V sredo, dne 1. novembra (Vseh svetnikov dan) igra se kakor običajno vsako leto na ta dan žaloigra „Mlinar in njegova hči“. Ker je povprašanje po sedežih za to predstavo že danes mnogostransko, prosijo se p. n. gospodje najemniki lož in abonenti na sedeže v parterji, kateri bi za to predstavo eventuelno na svoje prostore ne reflektirali, da naj svoje sedeže v ložah in parterji, kakor je bilo v prejšnjih letih običajno, blagohotno odstopijo dramatičnemu društvu, da sme z njimi razpolagati in more obisk te predstave najširšim krogom omogočiti. Izjave o tem vsprejemajo se v trafiki v Šelenburgovih ulicah.

— **Slovensko gledališče.** „Jernej Turazer“ ni tudi sinoči napolnil gledališča. Zdi se nam, da se ne zanimajo zanj niti tisti, ki bi se v prvi vrsti morali zanimati za take igre; kaj li drugi? To je seveda jako žalostno. Zato pa je bil parter prazen in lože so žalostno samevale. Oigri in igranju nam ne kaže danes obširneje govoriti, ker smo to že storili. Umevno je ob sebi, da nam je stal „Jernej Turazer“ sinoči jasneje pred očmi z vso dobroto in slabostjo. Lahko bi danes prvi oceni pripisali marsikaj, a Turazerju bi s tem ne izkazali nikakršne usluge. Njegovo ime hodi s slavo po vseh velikih odrih, in čemu bi se mušica poganjala v solnce? Škoda, da ni bilo gledališče polno, je tem večja, ker so res lepo igrali. G. Inemann je igral Turazerja s tisto premisljenostjo in zavedenostjo kakor prvič. Takisto so rešili svoje vloge prav častno gg. Orehek, Housa Verovšek in Deyl, ki je bil v prvem dejanju jasnejši in razumljivejši v govoru nego zadnjič. Resnično življenje in vrvenje, smo gledali na odru v drugem dejanju, kar je bila zopet zasluga gospe Polakove, ki je dobila za izborna igranje posebno pohvalo. Izvrstna je bila tudi gospa Danilova in gdč. Slavčeva.

— **Rodbinski večer „Sokola“**, ki ga je priredilo društvo za svoje člene in njihov rodobine, je bil prav dobro obiskan, in se je vršil na splošno zadovoljnost obilno zbranih udeležnikov. Pevskega društva „Slavca“ oddelek je oskrbel z bratsko ljubeznjivostjo pevski del vsporeda pod vodstvom kapelnika g. Beniškega in zapel prav krepko in točno več zborov. Iz posebne prijaznosti sta sodelovala režiser Inemann in g. Housa Prvega komičen prizor „Učitelj pred 50 leti“ (Boštjan Podpetnik iz Ponižnega dola), je vzbujal mnogo smeha in je g. Inemann prav dobro posnemal razne glasove učitelja in čitajočih dečkov, katerih komično zmešane napake v čitanju niso dale občinstvu priti s smehu. Dramatično-muzikalno-pantomimičen prizor „Vitez z Lomú“ so predstavljali gg. Inemann (vitez), Housa (puščavnik) in Veble (sluga vitezov) s tako pretresujočo komiko v mimiki, kretanju in s tako drastičnimi pozami, da so vzbujali prav homeričen smeh. Za zabavo je bilo torej tudi v tem oziru skrbjeno. Vojaška godba je svirala neumorno in so posebno ugajale slovanske točke, mej njimi veliki duet in finale iz opere Zrinjski; želeli bi pri tej točki le nekoliko živahnejši tempo. Družba je ostala skupaj do polnoči in se zabavala prav dobro. Imenom odbora se je zahvalil reditelj g. Jos. Noll vsem sodelujočim, ki so omogočili, da se je mogel sestaviti in tudi popolnoma izvršiti tako bogat in zabaven vzpored.

— **Umrli** je v petek in bil včeraj pokojan g. Josip Gressel pl. Baraga, podpolkovnik našega domačega pešpolka, vsestransko spoštovan in tudi pri moštvu jako priljubljen častnik. Pogreba se je poleg vsega častništva udeležilo jako mnogo odličnega občinstva. Bodi pokojniku, ki ni nikdar prikriaval svojega narodnega mišljenja, prijazen spomin!

— **Zdravniška zbornica kranjska** ima dne 8. novembra ob 5. uri popoldan sejo. 1. Poročilo o dopisu vlade, s katerim se razveljavijo sklepi zbornice z dne 4./8. 1899. o zdravniškem honorarju v izvanrednih kazensko-sodnijskih slučajih. 2. Poročilo o V. sestanku avstrijskih zdravniških zbornic. 3. Poročilo blagajnika za l. 1899. 4. Določitev zborničnega prispevka za leto 1900.

— **Žrtev klerikalne agitacije.** Dne 10. oktobra t. l. vršile so se v Notranjih Goricah občinske volitve, pri katerih je kleri-

kalna stranka klaverno propadla. Vsled tega poraza so klerikalci silno razkačeni. Nahujskano ljudstvo je ves dan preklinjalo in popivalo, proti večeru prišlo je pa celo do krvavih pobojev. Ko so namreč mej osmo in deveto uro štirje liberalni volilci in posestniki iz Vnanjih Goric šli mirno proti domu, napade jih zasedno oborožena tolpa kmetijskih fantov na tako krut način, da so trije zadobili hude rane, jeden, Andrej Debevc, pa na levem očesu tako poškodbo, da mu ostane po izreku izvedencev vid za vedno oslabljen. Dejanja sumljivi so trije fantje iz Vnanjih Goric, mej njimi hlapec glavnega agitatorja, Franceta Stanovnika, po imenu Alojzij Kavčnik, ki je bil že denkrat radi hudodelstva javne sile kaznovan. Ta dogodek zopet kaže, kako žalosten sad je obrodilo klerikalno hujskanje po deželi.

— **Volitev v okrajni zastop celjski** se bo vršila dne 6. novembra. Ako store slovenski veleposestniki svojo dolžnost, ako se udeležijo volitve polnoštevilno, je zmaga slovenske stranke zagotovljena in bodo Slovenci imeli zopet večino v okrajnem zastopu. Reklamacijska opravila je prevzel tudi to pot g. dr. Dečko in je dosegel, da je bilo iz imenika velikih posestnikov črtanih csem nasprotnih pristašev.

— **Iz Škofjeloke** se nam piše: Dne 27. t. m. bil je tudi 20letni Anton Jamnik obsojen na štiri mesece zapora zaradi pohujšanja malih deklet. Orožniki so ga v nedeljo 22. t. m. prijeli v sobi klerikalnega bralnega društva, kjer je ravno kvartal. Pri tej priliki bodi našim svetohlincem povedano, da se nikakor ne spodobi v cerkvi mej mašo deliti vabila na kako veselico, kakor se je to pri nas zgodilo.

— **Vipavska železnica.** Železniško ministrstvo je z odločbo z dne 23. t. m. podaljšalo rok za zgradbo železnice Gorica-Ajdovščina do dne 26. oktobra leta 1901.

— **Iz Novega mesta** smo prejeli naslednji popravek: Sklicevaje se na § 19 tiskovnega zakona, prosim priobčiti sledeči popravek: Ni res, kar se mi v notici: „Izredna požrtvovalnost“ št. 248 Vašega cenjenega lista predbaciva, da sem idoč Črnomalje k shodu trgovcev in obrtnikov dne 6. aprila t. l. „nahrulil“, kaj imajo tam iskati? Res je le, da sem iste samo vprašal, kam gredo, kar se pa ne more nikakor smatrati za „hrulbo“ in tudi ni res, da sem strasten klerikalec, kajti strasten klerikalec ne trpi „Slovenskega Naroda“ v svoji hiši. V obče pa sem na svojem domu samo gostilničar, ki postrežem jednako liberalcem kakor klerikalcem in se sploh ne vtikam v politiko. — Štambur.

— **V Idriji** osnovala se je stavbena družba, registrovana zadruga z neomejeno zavezo. Zadruga se opira na zadruga pravila z dne 8. oktobra t. l. Ima svoj sedež v Idriji in namen, pospeševati pridobitev in gospodarstvo svojih udov s tem, da 1. zida hiše, gospodarska poslopja in druga stavbenim poslom v zvezi stoječa podjetja, zlasti v slučajih poškodovanja po požaru; 2. nakupava stavbišča in zemljišča ter jih prepušča zadrugu v last; 3. sprejema hranilne vloge in izposojila ter daje posojila in podpore zadrugu v navedene namene.

— **Društvo „Mestna godba“ v Novem mestu** priredi v torek, dne 31. oktobra t. l. koncert. Vstop je brezplačen članom društva in sicer podpornikom zase, pokroviteljem trem članom, ustanovnikom vsem članom rodbine, drugim 30 kr., nedoraslim, dijakom in učencem glasbene šole 10 kr. Početek točno ob polu 8. uri zvečer. Lokal: Tuček.

— **Na korist zavoda sv. Nikolaja v Trstu** bo 1. novembra v redutni dvorani gledališča „Politeama Rossetti“ v Trstu gledališka predstava, pri kateri sodeluje vojaška godba in iz prijaznosti domači diletantje. Uprizori se igra „Mlinar in njegova hči“. Začetek točno ob 7½. uri zvečer.

— **Podporno društvo za slovenske visokošolce na Dunaju** ima v torek dne 14. novembra t. l. ob šestih zvečer svoj letošnji občni zbor, v „Slovanski besedi“ I. Bräunerstrasse 7, I. nadstropje. — Po občnem zboru bode zabavni večer „slovenskega kluba“.

— **Najden mrtvec.** Truplo ključarskega pomočnika Antona Klopčaverja, ki je dne 1. t. m. v Ljubljani utonil, našli so v Savi pri Spodnjem logu blizu železniške postaje Save. Agnosciral ga je očesam, kateri je neki tudi zahteval, da se

truplo raztelesi, ker je on opazil na glavi rano in misli, da sin ni šel prostovoljno v vodo. Njegovi prošnji se ni ugodilo in je bil Anton Klopčaver brez sodnega ogleda pokopan. Ležal je neki tri dni v mrtvašnici.

— **Ukradeni bicikli.** Gospej Ani Travnovi na Glincah je bilo včeraj ukradeni iz sobe kolo, vredno 180 gl. Kolo ima napis „Beste Schug-Fahrraeder“ in številko 14.032. Pedal ima številko 6280. — Trgovcu Franu Golobu v Wolfvovih ulicah je bilo tudi včeraj na Vrhniki pri stari mitnici ukradeni kolo „Helical“, vredno 120 gl. Na desnem pedalu manjkata dva vijaka in na levem držaju pa nedostaja gumba. Zadnje kolo ima pretrgan in zalepljen plašč. Tat se je odpeljal s kolesom proti Ljubljani, je bil okoli 20 let star in je imel črn mehek klobuk in live, križaste hlače.

— **Ogenj v sobi.** Včeraj popoldne so sprehajalci opazili, da se kadi pri odprtem oknu hiše št. 5 na Karlovski cesti. Kleparski pomočnik Ivan Brodaj je splezal v sobo in našel, da so na ognjišču tlele rjuhe, ki so se tam sušile. Brodar je pogasil ogenj. Domačih ni bilo nikogar doma.

— **Kavčeka električno gledališče** je pričelo včeraj svoje predstave v steklenem salonu kazinske restavracije. Gospod Kavčeka, njegova soproga in njegova družina izvajajo raznovrstne točke zanimivega vsporeda prav izborno in elegantno. Posebno je ugajalo čudovito izginjenje v vrečo zavezane gospe, električna gospica s šopkom in razne dobro izvršene čarobije g. Kavčeka. V drugem oddelku se je predstavila gospa Kavčeka s čelo jato res izborno dresiranih golobov, ki se ne zganejo, ko skače čez nje koder, ko strelja gospa s pištolo, ki vrte kroglice in se gulejo v velikih krogih ter izvajajo razne umetnosti. Že samo ta popolnoma novi del gosp. Kavčeka produkcij je vreden, da si ogleda vsakdo njegove predstave. Tudi mladi žonglér je izvajal svoje reči prav dobro. Končno pantomimo je pač smatrati le kot obligatno priklado, da se izpolni večer. — Danes zvečer ob pol 8. uri je druga predstava.

* **Goethejevega „Fausta“** igrajo celo v Manili na Filipinih. „Oesterr. Lloyd“ poroča, da ga igrajo Tagali v svojem dialektu. Igralci so vsi belo naličeni, le igralka, ki igra Margareto, je rujava. Prevoditelj pa si je dovolil to popravo, da Mefisto umre in ostane Valentin živ.

* **Kako človek najložje shujša.** Slavna ameriška pevka in krasotica Lillian Russel je bila sila debela, zato pa je rastla nevarnost, da se bo morala odru odpovedati. Da je postala vitka je delala bajte tako-le: pila je pred vsako jedjo dva kozarca zelo vroče vode. Potem se je dala od močnih masez kolikor možno hudo masirati. Razen tega je telovadila vsak dan večkrat. Telovadila je doma, oblečena samo v svileno bluzo in svilene pantalone. Tekom 8 tednov je tako izgubila 30 funtov in preko pasu je postala za 5 angleških col ožja. Russel pa telovadi še nadalje ter je prav malo.

* **Usmrčene turške dame.** Iz Carigrada poročajo, da je bilo več visokih turških dam radi udeležbe pri neki zaroti obsojenih na smrt ter tudi že usmrčenih.

* **Proti modercu.** Rumunski naučni minister je izdal na vse dekliske šole ukaz, s katerim strogo prepoveduje nositi moderce. Profesorji morajo paziti na to, da nima nobena učenka korzeta.

* **Piramide električno razsvetljene.** Iz Kaira poročajo, da je angleška vlada sklenila, da dovoli neki ameriški električni družbi porabiti katarakte Nila pri Asnanu za električno razsvetljenje piramid. V notranjem piramid se priredi tudi več prostorov za tuje.

Književnost

— **„Planinski Vestnik“** ima v 10. številki to-le vsebino: Češka koč na Grin-tovcu. (Poroča dr. V. Chodounsky.) — Planica. (Jos. Lavtizar.) — Na planinah. (Spisal A. Trstenjak.) — Na Snežnik (1796 m). (Spisal Strminski.) — Društvene vesti.

— **A. Marušič, Moja doba in podoba.** Ponatisi iz „Prim. Lista“, Gorica 1898 (tedaj se je začelo v listu tiskati), Hilarijant-ska tiskarna. — Knjižico, ki obsega 68 str.,

je bil namenil blagi pokojnik († 16. okt. 1898) svojim prijateljem, zato se ne dobiva v knjigotrštvu. Zanimiva je pa zelo, ker so to prvi slovenski memoariji! Doba in podoba, vse to je izvrstno narisano, samo preveč naivno. Biografski podatki o mnogih vplivnih osebah, katere so v zadnjih 50–60. letih sodelovale na goriški gimnaziji (g. pisatelj piše najstrožjo etimologijo, philolog, collega), so zelo zanimivi in tudi važni, ker se jih drugod ne dobi, n. pr. o legionarju dr. Fusterju iz Radovljice.

— **Popevčice** milemu narodu. Spisal Anton Hribar Korinjski. II. zvezek. — V Celju 1899. Tiskal Dragotin Hribar. Krasno vezani iztis stane s poštnino 1 gl. 60 kr.; broširan pa 1 gl. 10 kr. Več v listku.

— **Objavljenje**, spjevao Milivoj Strahinić. — Dio I. — IV. Snopić. — Rijeka Tiskarski in litografski zavod Emidija Mohovića nakladnika 1899. — Ta snopić pri-naša četrto polo velikega eposa, in sicer z naslovom Noć II. Stane 12 kr.

Telefonična in brzojavna poročila

Dunaj 30. oktobra. Nemški listi se trudijo na razne načine dokazati, da je izvršitev volitve v delegacijo uspeh — grofa Claryja. Pri tem prezirajo popolno, da je krona s svojim apelom na desnico pokazala: 1. Da grof Clary iz svoje moči pri desnici ničesar ne opravi, 2. da priznava ne le eksistenco desnice, katere razbitje je glavna naloga Claryjeva, ampak tudi njene pravice kot večina, to je pravico, da se brez privoljenja desnice in proti volji desnice ne da ničesar rešiti, niti formalne stvari in takomenovane državne potrebe.

Dunaj 30. oktobra. Patent, s katerim se skličeta delegaciji, se razglasi najbrž v sredo. Delegaciji se snideta šele 24. novembra, da zamore ogrski parlament poprej še nekaj nujnih zadev rešiti.

Dunaj 30. oktobra. „Neues Wr. Tagblatt“ trdi, da se volilna reforma za dunajsko občino ni predložila v sankcijo, nego da jo je vlada vrnila nižje-avstrijskemu deželnemu odboru, da poskrbi za potrebne premembe.

Dunaj 30. oktobra. V tukajšnjih političnih krogih se zatrjuje, da ogrska vlada glede zglasevanja rezervistov pri kontrolnih shodih ni storila nikacih korakov pri vojni napravi, češ, da spadajo rezervisti pri kontrolnih shodih pod vojaško kontrolo.

Praga 30. oktobra. Občini Kijov in Kutna hora, ki sta se pogajali s pravosodnim ministrstvom radi zgradbe novih sodnih poslopj, sta sklenili, pretrgati vse pogajanje za toliko časa, dokler bo Kindinger minister.

Moravska Ostrava 30. oktobra. Včeraj sta bila tukaj dva velika shoda. Na prvem sta govorila poslanca Engel in Hořica, ki sta izjavila, da Čehi še niso začeli obstrukcije, ker nečejo v naprej onemogočiti sprave. Ako se izkaže, da sprave ni doseči, začeli bodo delovati s silo. Na shodu socialnih demokratov je govoril Berner. Socialni demokratje so pred „Narodnim domom“, koder sta govorila Engel in Hořica, uprizorili demonstracijo, pa so bili razgnani. Udeležniki shoda v „Narodnem domu“ so po shodu demonstrirali proti vladi, a tudi to je orožništvo preprečilo in demonstrante razgnalo.

Rim 30. oktobra. Preiskava stavbinskih strokovnjakov je dognala, da je strop dvorane na Monte Citorio, v kateri zboruje parlament, tako slab, da se lahko vsak čas udre. Vsled tega se otvori parlament ali v kvirinalu ali v dvorani senata.

Berolin 30. oktobra. Angleška vlada vabi v Hamburgu nemške častnike, naj bi vstopili v njeno armado in jim obeta mesečne plače 2500 do 3500 gl. Po nemškem zakonu je vstop v tujo armado strogo prepovedan in se kaznuje od treh do šestih mesecev.

Slovinci in Slovenke! Ne zabite družbe sv. Cirila in Metoda!

Proti zobobolu in gnjilobi zob
izborna deluje

Melusina ustna in zobna voda

utrudi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust.

Cena 1 steklenici z rabilnim navodom 50 kr.

Zaloga vseh preizkušenih zdravil.

Po pošti razpošilja se vsak dan dvakrat.

Jedina zaloga (19-44)

Ilekarna M. Leustek, Ljubljana

Resljeva cesta št. 1, zraven mesarskega mostu.

XIX. izkaz o darilih za Prešernov spomenik.

Prenos . . . gld. 5627-04.

V. P. iz T. daruje svoto . . . 50.—

Dr. Rakež Jos. v Šmarji pri Jelšah . . . 28.—

zbirko . . . 28.—

katere so darovali: po 5 gld.: dr. Rakež Jos. in posojilnica v Šmarji; po 2 gld.: Kristof, Tobias in Georg; po 1 gld.: Štemberger, Jurkovič, Tomšič Vik., Ferlinc, Jagodič ml. in Opalk; po 50 kr. Črnošek, Strmšek, Debeljak, Meško, Raič, Žurej, Neimenovan, dr. Janežič, Lešnik, Neimenovan, Vrstošek in Neimenovan.

Velkovič v Dolnji Tuzli, dar treh Slovencev, spominjajočih se našega Prešerna . . . 3.—

Setina Fr. šolski voditelj v Črnomlju nabral pri učiteljski konferenciji . . . 15-81.

Uradniki banke „Slavije“ v Ljubljani namesto venca na krsto gosp. Pri-bila str. . . 3-50.

Kluka iz Krškega nabral na dan vseh svetnikov, spominjajoč se naših umrlih velikanih . . . 7-50.

katere so darovali po 1 gld. 50 kr.: Cepernič in Prešern; po 50 kr.: gospe Gregorič, Oblak, Kalan in Hilbert; gg. Gregorič, Vencajz, Kalan, Hilbert in Kluka; po 30 kr.: Kalan ml.

Orožen Aleksander c. kr. davk. kontrolor v Rogatcu . . . 1.—

Setina Fr. v Črnomlju nabral . . . 3-70.

darovali so jih: Rauch Peter 1 gld. Stibil J., Vadjal A., Sink F., Jedlička I. in Dvořáček A. po 50 kr.; ter Muha A. 20 kr.

Domicelj Al. nabral od zagorskih in knežaskih rodoljubov . . . 6-20.

Kastelic J. za jedno licitirano svačico v Kamenčarjevi gostilni v Ljubljani . . . -60.

Pevci bralnega društva na Bledu nabrali v veseli družbi v Peternelevoji gostilni . . . 4-50.

Jelovšek Feliks na Vrhniki . . . 1.—

Skupaj . . . gld. 5751-85.

Dr. Josip Stare,
blagajnik.

Dež. gledališče v Ljubljani.

Štev. 19. Dr. pr. 957.

V torek, dne 31. oktobra 1899.

Drugičrat v sezoni:

Prodana nevesta.

Komična opera v treh dejanjih. Spisal K. Sabina. Uglasbil B. Smetana. Kapelnik g. Hilarij Benšek. Režiser g. Josip Nolti.

Blagajnica se odpre ob 7. uri. — Začetek ob 7 1/2. uri. — Konec ob 10. uri.

Pri predstavi sodeluje orkester sl. c. in kr. peh. polka Leopold II. št. 27.

Prihodnja predstava v sredo, dne 1. novembra: „Mlinar in njegova hči“.

Dr. Danilo Majaron naznanja v svojem in svojih sorodnikov imenu prežalostno vest, da je njih preljubi oče, oziroma tast, stari oče in stric gospod

Anton Majaron

posestnik v Borovnici

sinoči 29. oktobra ob 10. uri, po kratki mučni bolezni, prejemši svete zakramente, v 74. letu svoje starosti izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb pojde jutri, v torek popoldne ob 4. uri iz hiše žalosti v Borovnici št. 38, na farno pokopališče.

Prosi se tihega sočutja.

V Ljubljani, 30. oktobra 1899. (1979)

(Druga obvestila se niso izdala.)

Otvoritev gostilne.

Cenjenemu občinstvu v Ljubljani in okolici uljudno naznanjam, da sem **otvoril v lastni hiši v Ljubljani na Dunajski cesti št. 26**

— novo gostilno in hotel —

s sobami za prenočišča

s povsem na novo opravljenimi posteljami. Sobe so lepe svile in zračne ter po zmernih cenah.

V gostilni se točijo razna stara naravna in vležana vina tudi iz leta 1885. in Reininghausovo graško pivo.

Za dobra gorka in mrzla jedila je vedno preskrbljeno.

K obilnemu obisku vabi (1987-2)

z vsem spoštovanjem

Ivan Grajzer.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Josip Nolti.

Zahvala.

Kamniški salonski orkester je priredil v nedeljo 22. oktobra v Lukovici pri Slaparju koncert, katerega čisti dohodek je bil namenjen revnim šolarjem brdske šole. Za poslanih 25 gld. se vsem gospodom tega orkestra, kateri so pripomogli, da se je koncert toli sijajno izvršil, imenom šolske mladine najtopleje zahvaljuje

Fr. Marolt, šol. voditelj.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m. Srednji sračni tlak 736-0 mm.

Oktobar	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C.	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
28.	9. zvečer	740-7	9-6	sl. jzahod	jasno	0-0 mm
29.	7. zjutraj	741-4	3-2	sr. ssvzh.	jasno	0-0 mm
	2. popol.	741-0	16-5	sr. jzjah.	jasno	0-0 mm
	9. zvečer	741-7	9-0	sl. sever	jasno	0-0 mm
30.	7. zjutraj	740-9	2-0	sl. jzahod	megla	0-0 mm
	2. popol.	739-2	15-6	p. m. jzjah.	jasno	0-0 mm

Srednja temperatura sobote in nedelje 8-4° in 9-6°, normale: 8-0° in 7-8°.

Dunajska borza

dne 30. oktobra 1899.

	99 gld.	55 kr.
Skupni državni dolg v notah . . .	99	55
Skupni državni dolg v srebru . . .	99	20
Avstrijska zlatna renta . . .	117	55
Avstrijska krona renta 4% . . .	99	63
Ogerska zlatna renta 4% . . .	116	30
Ogerska krona renta 4% . . .	95	35
Avstro-ogerske bančne delnice . . .	904	—
Kreditne delnice . . .	371	50
London viza . . .	120	70
Nemški drž. bankovci za 100 mark . . .	59	—
20 mark . . .	11	78
20 frankov . . .	9	58
Italijanski bankovci . . .	44	70
C. kr. cekini . . .	5	70

Vse vrednostne papirje preskrbuje **BANKA MAKŠ VERSEK**, Ljubljana, Selenburgove ulice 3.

Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5-10 gld.

Zahvala.

Žalosti potrjeni ob nenadomestljivi izgubi našega iskrenoljubljenega draga sina, oziroma brata, gospoda

Avgusta Kramaršiča

zahvaljujemo se tem potom vsem za mnogobrojne izraze sočutja katere so nam izkazali ob boleznih kakor tudi ob pogrebu draga ranjcega s tako obilno udeležbo.

Končno se še posebej zahvaljujemo darovateljem lepih vencev.

(1968) **Žalujoči ostali.**

Priporočava (21-249)

Kulmbaško sladno pivo

pastêrizovano v steklenicah

znano po svojih izvrstnih učinkih.

Kavčič & Lilleg

v Ljubljani, v Prešernovih ulicah.

Ces. kr. avstrijsko državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1899. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. **Proga** čez Trbiž. Ob 12. uri 5 m. po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Ausse, Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m. zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, čez Amstetten na Dunaj. V oktobru in aprilu ob nedeljah in praznikih v Linc. — Ob 11. uri 50 m. dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 2 m. popoldne osonni vlak v Trbiž, B-ljak, Celovec, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Geneve, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzenj, Marijine vane, Hrb, Franzove vane, Karlove vane, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten. — **Proga v Novo mesto in v Kočevje.** Osonni vlaki: Ob 6. uri 04 m. zjutraj, ob 1 uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 55 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano** juž. kol. **Proga iz Trbiža.** Ob 5. uri 46 m. zjutraj osonni vlak z Dunaja via Amstetten, Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzanja, Budejevic, Solnograda, Lince, Steyra, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. — Ob 11. uri 17 m. dopoldne osonni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzanja, Budejevic, Solnograda, Lince, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Lince, St. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 57 m. popoldne osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfesta, Pontabla. — Ob 9. uri 6 m. zvečer osonni vlak z Dunaja, Solnograda, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. V oktobru in aprilu ob nedeljah in praznikih iz Lince. — **Proga iz Novega mesta in v Kočevje.** Osonni vlaki: Ob 8. uri 21 m. zjutraj, ob 2. uri 32 m. popoldne in ob 8. uri 48 m. zvečer. — **Odhod iz Ljubljane** drž. kol. v **Kamnik.** Ob 7. uri 23 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 10 m. in ob 10. uri 25 m. zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih v oktobru. — **Prihod v Ljubljano** drž. kol. iz **Kamnika.** Ob 6. uri 55 m. zjutraj, ob 11. uri 8 m. popoldne, ob 6. uri 10 m. in ob 9. uri 55 m. zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih v oktobru. (1206)

G. Piccoli
dvorni založnik
Nj svetosti papeža
Leona XIII.
lekarnar „pri angelju“
v Ljubljani, Dunajska cesta.

Železnato vino

Kemične analize odličnih strokovnjakov, kateri so v b (582-11)

železnatem vinu

lekarnarja **Piccoli** in v Ljubljani zmirom potrjeni navedeno množino železa, so najboljše spričevalo ter dajejo največje poročstvo za njega učinek.

To vino je kaj dobro za slabokrvne, nerazvite in vsled bolezni oslabele osebe, za blede, sloke (suhe) in bolehave otroke.

Cena politerski steklenici 1 gld.

Naročila pošiljajo se z obratno pošto; poštino plačajo p. n. naročniki.

Glavna slovenska hranilnica in posojilnica

registr. zadruga z neom. zavezo

pisarna v Šelenburgovih ulicah h. št. 3 v Ljubljani

sprejema in izplačuje hranilne vloge in

obrestuje po 4 1/2 % od dne vložitve do dne vzdige

brez odbitka in brez odpovedi.

Hranilne vloge dobrodelnih, občekoristnih zavodov in vseh slovenskih društev, kakor tudi delavcev in poslovc cele dežele se **obrestujejo po 5 %**.

Hranilnične knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

(1688-14)

Dr. M. Hudnik, predsednik.

Naznanilo.

Usojam si p. n. odjemalcem uljudno naznaniti, da **prestavim v torek, dné 31. oktobra t. l.** svojo

trgovino z galanterijskim, norimberskim blagom

ter z igračami in devocionalijami

iz Lingarjeve ulice

pred Škofijo št. 3

kjer je bila prej A. Zeschko-va zaloga papirja.

Zahvaljujem se najtopleje za več nego 32 let mi izkazano zaupanje ter prosim za obilen poset tudi v novem lokalu.

Spoštovanjem

Fr. M. Schmitt.

(1969-1)

Lastnina in tisk „Národne Tiskarne“.

Guberjev vrelec

Najbolje učinkujoča železo-arsenasta voda proti slabokrvnosti, ženskim boleznim, živčnim in kožnim boleznim itd. — Dobiva se v vseh prodajalnicah mineralnih vod, lekarnah in drogerijah.

HENRIK MATTONI, Dunaj.

Preklic.

Obžalujem, da sem gospoda Janeza Kebra dné 7. oktobra t. l. na časti razžalil.

(1980)

Šandor Kovačević.

Vzamejo se v stanovanje in hrano

gospodične, ozir. dijaki.

Istotam odda se tudi (1949-2)

lepo meblovana mesečna soba.

Kje? pove upravništvo „Slov. Nar.“

Redka ugodnost za priženiteo!

V prijaznem trgu na Dolenjskem, tik farne cerkve, se išče za prodajalno z mešanim blagom in trafiko v dobrih razmerah od 20 do 30 let star mladenič.

Glavni pogoji so marljivost in razumnost v vseh trgovskih strokah. Zelelo bi se nekaj premoženja. Oni z dežele imajo prednost. Slike se diskretno vračajo.

Resne ponudbe naj se pošiljajo pod šifro: „63“ na upravništvo tega lista. (1973-1)

Radi pomanjkanja prostorov

prodajam

nagrobne vence

skoro za polovico

prejšnje cene.

(1978)

M. Žargi

Špitalske (Lingarjeve) ulice.